

Sygn. akt I UK 416/13

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lutego 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska

w sprawie z odwołania L.B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.

w sprawie ze skargi o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej
prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) sygn. akt III AUa (...) o wypłatę
emerytury,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 lutego 2014 r.,

skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 5 czerwca 2013 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 5 czerwca 2013 r. Sąd Apelacyjny, Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w (...) oddalił skargę L.B. o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 15 maja 2012 r., którym oddalono jej apelację od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 15 grudnia 2011 r., oddalającego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 3 października 2011 r. w przedmiocie wstrzymania wypłaty emerytury od dnia 1 października 2011 r. Sąd drugiej instancji ustalił, że emerytura została przyznana ubezpieczonej od dnia 1 grudnia 2007 r., więc na podstawie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.) podlegała zawieszeniu

wobec nierozwiązania przez nią stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywała pracę bezpośrednio przed nabyciem prawa do tego świadczenia.

Skarga kasacyjna ubezpieczonej, obejmująca wyrok Sądu drugiej instancji w całości, zawierała wniosek o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Została oparta na podstawie naruszenia prawa materialnego – art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 257, poz. 1726 ze zm.) w związku z art. 103a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, oraz naruszenia przepisów postępowania – art. 213 § 2 k.p.c. w związku z art. 477⁹ § 2 k.p.c. oraz w związku z art. 477¹³ k.p.c.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca uzasadniła występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona. Zagadnienie prawne sprowadza się do odpowiedzi, czy art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw ma zastosowanie do emerytów, którzy nabyli prawo do emerytury przed uchyleniem art. 103 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Skarżąca wskazała na konieczność wyjaśnienia wątpliwości co do charakteru prawnego instytucji zawieszenia i zmniejszenia świadczeń, rozbieżnie interpretowanych w doktrynie oraz pojęcia „nabycie” emerytury, przez stwierdzenie, czy odpowiada mu jedynie spełnienie warunków dotyczących wieku i stażu, czy też następuje dopiero po spełnieniu przesłanek upoważniających Zakład Ubezpieczeń Społecznych do efektywnej wypłaty świadczenia.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej – zdaniem skarżącej – wynika z naruszenia przez Sąd Apelacyjny zasady dyspozycyjności, w tym naruszenia przepisów art. 213 § 2 k.p.c. w związku z art. 477⁹ § 2 k.p.c. w związku z art. 477¹³ k.p.c., które ją konstruują. W ocenie skarżącej nie ma wątpliwości, że organ rentowy przyjął, iż ubezpieczona jest objęta skutkami wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. (K 2/12), ale postanowił wypłacić ubezpieczonej emeryturę tylko od dnia 22 listopada 2012 r. i w tym zakresie uznał

odwołanie. Skarżąca w związku z tym podniosła, że takie stanowisko organu rentowego powinno zostać uznane jako częściowe uznanie odwołania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Uwzględniając, że o istotności zagadnienia, którego istnienie stanowi przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, powinien decydować brak jego stanowczego rozstrzygnięcia w dotychczasowym orzecznictwie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 maja 2010 r., II PK 66/10, niepubl.), należy dostrzec zaprezentowane w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego stanowisko potwierdzające niekolizyjność zastosowania art. 103a ustawy o emeryturach rentach z FUS wobec emerytów, którzy uzyskali prawo do emerytury przed dniem 8 stycznia 2009 r. z zasadą ochrony praw nabytych i zasadą zaufania obywateli do Państwa i stanowionego przez nie prawa (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2013 r., II UK 330/12; z dnia 25 kwietnia 2013 r., I UK 593/12 i z dnia 24 kwietnia 2013 r., II UK 299/12; z dnia 6 sierpnia 2013 r., II UK 4/13; z dnia 14 sierpnia 2013 r., III UK 117/12 i III UK 118/12 – niepublikowane). Sąd Najwyższy rozważył, że skoro Trybunał Konstytucyjny uchylił art. 28 ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych tylko „w zakresie, w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 1 stycznia 2011 r., bez konieczności rozwiązania stosunku pracy”, to poza zakresem przedmiotowym tego orzeczenia pozostają osoby, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 8 stycznia 2009 r. i których prawo do emerytury podlegało zawieszeniu bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury. W tym kręgu pozostają osoby, które nabyły prawo do emerytury realizowane na podstawie art. 103 ust. 2a ustawy emerytalnej, obowiązującego od dnia 1 lipca 2000 r. na podstawie art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 21 stycznia 2000 r. o

zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. Nr 9, poz. 118) do dnia 8 stycznia 2009 r. na podstawie art. 37 pkt 5 lit. b ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz.U. Nr 228, poz. 1507).

Wskutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS obowiązuje w innym zakresie czasowym i w konsekwencji, podmiotowym. Wątpliwość co do konstytucyjności zastosowania tego przepisu dotyczyła tych – i tylko tych – osób, które skutecznie nabyły i zrealizowały prawo do emerytury wówczas, gdy treścią ryzyka emerytalnego było wyłącznie osiągnięcie wieku emerytalnego i stażu ubezpieczeniowego, a realizacja świadczenia następowała niezależnie od dalszego zatrudnienia, a więc tych tylko osób, które nabyły prawo do emerytury w okresie od dnia 8 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2013 r., II UK 330/12; z dnia 25 kwietnia 2013 r., I UK 593/12 i z dnia 24 kwietnia 2013 r., II UK 299/12 – niepublikowane). Zastosowanie art. 103a ustawy o emeryturach i rentach z FUS wobec wszystkich pozostałych emerytów, a więc tych, którzy uzyskali prawo do emerytury po dniu 1 stycznia 2011 r. i przed dniem 8 stycznia 2009 r., nie narusza wzorców konstytucyjnych zastosowanych przez Trybunał. W chwili nabycia przez tych ubezpieczonych prawa do emerytury nie mogło powstać po ich stronie przekonanie, że emerytura będzie im wypłacana bez rozwiązania stosunku pracy. Pozostanie w zatrudnieniu w chwili nabywania prawa do emerytury równało się z decyzją o zawieszeniu jej wypłaty. W wyniku zmiany prawa przez powrót dawnej regulacji po dniu 1 stycznia 2011 r. nie ustanowiono nowej, lecz tylko przywrócono regułę, stosowaną w czasie nabycia przez nich prawa do emerytury, więc nie stanowiła ona o nadużyciu ich zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa. Co więcej, nieobowiązywanie przez pewien czas (od dnia 8 stycznia 2009 r. do dnia 31 grudnia 2010 r.) wspomnianego warunku wypłaty emerytury mogło być dla nich tylko korzystne.

Mając to na względzie, Sąd Najwyższy orzekł, jak w postanowieniu (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

